

Posudek disertační práce Marty Vohlídalové “Sexuální obtěžování ve vysokoškolském prostředí”.

Tématem práce Marty Vohlídalové je sexuální obtěžování na vysokých školách. Autorka se v disertaci zaměřuje na to, „jak často se studující se sexuálních obtěžování setkávají, jaké strategie volí k tomu, aby se s ním vyrovnali, a jak sexuální obtěžování vnímají“ (str. 11). Práce má úctyhodných 200 stran textu a 14 stran položek literatury. Po formální stránce práce vykazuje uspořádanost, je na první pohled přehledně členěna do tří kapitol (teoretická, metodologická a analytická), a i při bližším pohledu je zřejmé, že autorka opravila některé nedostatky řazení kapitol první odevzdané verze.

Z práce je patrné, že autorce na tématu záleží a bere ho vážně. Při bližším čtení mě však opakovaně napadalo, dělá-li autorka svým způsobem psaní tématu skutečně dobrou službu.

V tomto posudku se (oproti posudku první verze práce) zaměřím především na analytickou část disertace. Obsahově i formálně považuji tuto část za problematickou a to z následujících důvodů:

Autorka nadměrně užívá termíny jako „konstrukce, diskurz, narativa, explanace a explorace“, což vede k tomu, že se pojmy v textu stávají prázdným sociálně vědním žargonem bez výpovědní hodnoty. Přitom právě zřejmá autorčina starost o téma by zasloužila pečlivé, detailní a podložené interpretace různorodých dat, které autorka v rámci výzkumu nashromáždila.

Při čtení jsem měla dojem, že se informace a interpretace v textu neustále opakují, viz například poslední odstavec na straně 188 a jeho dokončení na straně 189. Po představení tzv. ideálního typu sexuálního obtěžování následují dvě věty uvedené slovy „jinak řečeno“, kde se jen opakuje skoro přesně to, co zaznělo o pár vět dříve.

Namísto trochu úmorného opakování již známých tvrzení bych naopak uvítala rozvedení témat, která zůstala v práci jen naznačena. Například na straně 29 autorka píše o znevažování sexuálního obtěžování v našem prostředí, čehož je dokladem i nevhodné užívání termínu sexuální harašení. Zajímavé by bylo i zhodnocení kritických komentářů k výzkumu sexuálního obtěžování na VŠ (např. Komárek, Havlíček). Autorka patrně namítne, že to nebylo cílem její práce. Podle mě je to škoda. V textu se také nedozvíme nic o existenci etického kodexu na zkoumané škole. Našla jsem pouze obecnou zmínku o tom, že kodex na většině škol u nás chybí.

Příkladem opakování a nadužívání některých pojmů je zejména výraz konstrukce a konstruovat. „Konstruuje se“ někdy až 5krát na jedné straně, což mě vede k otázce, jak autorka sociální konstrukci vlastně chápe. Na straně 183 se

s odkazem na Schwandta hlásí ke slabému konstruktivismu. Píše, že výpovědi respondentů jsou pro ni konstrukcí studujících, nikoliv realitou per se. Co je realita per se? Co znamená, že silný konstruktivismus zpochybňuje existenci určité sociální reality a vede k nihilismu a relativismu. Jaký konstruktivismus to je, a jak to dělá?

Na straně 124 popisuje autorka situaci, kdy si jeden z vyučujících vyptá od kolegy kontakt na doktorskou studentku. Popis a interpretace situace mě nepřesvědčili. Jak se studentka dozvěděla, že si vyučující kontakt „vyžebal“? Nejsou emailové adresy studujících, vyučujících i absolventů běžně přístupné v informačních systémech školy? Otázka, kterou tázající studentce položila: „Proč jste mu nabídla, že se s ním sejdete na půdě školy, zajímal vás?“ nešťastně vnucuje (byť jen hypoteticky) neprofesní zájem o učitele. Studentka si přitom mohla myslet, že se vyučující zajímá o její odbornou práci. Odpověď studentky to tak trochu dokládá, když na uvedenou otázku odpovídá, že ji zajímalo, co vyučujícího vedlo k tomu, že jí napsal.

Celková zjištění práce bych si opět dovolila shrnout slovy: sexuální obtěžování není banální záležitost, setkala se s ním významná část studujících a zároveň jen málo z nich by je jako sexuální obtěžování označilo, klíčovou roli zde hraje moc, oběti mají obavu o problému mluvit. Nevěděli bychom to i bez výzkumu autorky? Co bylo v jejím výzkumu s ohledem na již provedené výzkumu překvapivé a nové?

Práci Marty Vohlídalové doporučuji k obhajobě a její zhodnocení nechávám na komisi.

V Brně, 2. 5. 2014

Kateřina Nedbálková